

Disiplin mahkemeleri kuruluşu, yargılama usulü ve disiplin suç ve cezaları hakkında Kanun

(Resmî Gazete ile yayımı : 26 . 6 . 1964 - Sayı : 11738)

No.
477

Kabul tarihi
16 . 6 . 1964

BİRİNCİ KISIM

Disiplin mahkemeleri kuruluş ve yargılama usulü

Kuruluş

MADDE 1. — Disiplin mahkemesi; alay, tümen, kolordu (Deniz ve Havada eşidi), Ordu Komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı ve Kuvvet Komutanlıkları ile Millî Savunma Bakanlığı Müsteşarlığı ve Genelkurmay Başkanlığı nezdinde kurulur. Jandarma Genel Komutanının, Kuvvet Komutanlarının ve Millî Savunma Bakanlığı Müsteşarının göstereceği lüzum üzerine veya doğrudan doğruya Genelkurmay Başkanlığınca, diğer komutanlıklar veya askerî kurum âmirlikleri nezdinde de disiplin mahkemesi kurulabilir.

Disiplin mahkemesinin başkan ve üyeleri

MADDE 2. — Disiplin mahkemesi, biri başkan ikisi üye olmak üzere üç subaydan kurulur. Astsubay, erbaş ve erlerin yargılanmalarında, üyelere biri astsubaylardan seçilir.

Başkan, üye ve yedeklerin seçimi

MADDE 3. — Başkan ve üyeler ile yedekleri, nezdinde disiplin mahkemesi kurulan komutan veya askerî kurum âmiri tarafından her yılın Aralık ayında bu mahkemenin yetkisine giren birliklerdeki subay ve astsubaylar arasından kıtaya veya askerî kuruma katılış sırasına göre ve değiştirilmemek üzere bir yıl için seçilirler. Bu sıra ancak zorunlu hizmet sebepleriyle değiştirilebilir.

Başkan ve üyeler ile yedeklerinin görevlerini yapmalarına sürekli engeller çıktığında yerlerine başkaları seçilebilir.

Başkan ve üyelerin nitelikleri

MADDE 4. — Başkan ve üyelerin en az bir yıl kıta veya askerî kurumlarda hizmet görmüş olmaları, taksirli suçlar dışında bir cürüm ile hükümlü bulunmamaları, sanığın astı olmaları ve başkanın en az yüzbaşı rütbesinde bulunması şarttır.

Başkan ve üyeler yargılama süresi içinde sanığın ve birbirlerinin en yakın âmiri olamazlar.

Kanunda yazılı nitelikte başkan ve üye bulunamaması

MADDE 5. — Nezdinde disiplin mahkemesi kurulan komutan veya askerî kurum âmiri, bu mahkemenin yetkisine giren birliklerde kanunda yazılı nitelikte başkan ve üye yoksa veya mevcudolanların görevlerini yapmalarına kanunî engeller bulunursa uygun nitelikte başkan ve üyelerin seçimi için en yakın kıta komutanı veya askerî kurum âmirine başvurur.

Disiplin subayı ve niteliği

MADDE 6. — Nezdinde disiplin mahkemesi kurulan komutanlıklar veya askerî kurum âmirlikleri ile Millî Savunma Bakanlığı Müsteşarlığında askerî savcılar ve adli müşavirler arasından atanmış bir disiplin subayı bulunur.

Refakatinde adli müşavir bulunan kıta komutanlığı ve askerî kurum âmirliği nezdinde kurulan disiplin mahkemelerinde, disiplin subaylığı görevi bu adli müşavir veya yardımcıları tarafından yapılır.

Askerî savcılar ve adli müşavirler arasından atanmış olan disiplin subayının veya bu görevi yapan adli müşavir veya yardımcısının bulunmaması veya görevini yapmasını engelleyici sebeplerin var olması halinde disiplin subaylığı görevini diğer bir sınıf subayı yapabilir. Bu hallerde disiplin subayı, nezdinde disiplin mahkemesi kurulan komutan veya askerî kurum âmiri ile Millî Savunma Bakanlığı Müsteşarı tarafından kıtada en az bir yıl hizmet görmüş olan ve taksirli suçlar dışında bir cürüm ile hükümlü bulunmayan teğmen ile binbaşı rütbesindeki subaylar arasından seçilir.

Disiplin subaylıklarında ve disiplin mahkemelerinde tutanak kâtipliği yapmak üzere yeteri kadar asker kişi kullanılır.

Görev ve yetki*Görev*

MADDE 7. — Disiplin mahkemeleri asker kişilerin bu kanunda yazılı disiplin suçlarına ait davalara bakar. Şu kadar ki, bu kanunda yazılı disiplin suçlarından dolayı disiplin âmiri, özel kanunlarda kendisine tanınan yetki içinde, oda veya göz hapsi verebileceği gibi disiplin mahkemesine de yollayabilir.

Kuruluş yönünden yetki

MADDE 8. — Disiplin mahkemelerinin yetkisi nezdinde kuruldukları komutanlığın, askerî kurum âmirliğinin veya Millî Savunma Bakanlığı Müsteşarlığının kadro ve kuruluşu ile sınırlıdır.

Disiplin mahkemelerinin bu yetkileri Jandarma Genel Komutanının, Kuvvet Komutanlarının veya Millî Savunma Bakanlığı Müsteşarının göstereceği lüzum üzerine veya doğrudan doğruya Genelkurmay Başkanlığınca genişletilebilir veya daraltılabilir.

Rütbe yönünden yetki

MADDE 9. — Alay veya eşidi komutanlıkları veya askerî kurum âmirlikleri nezdindeki disiplin mahkemeleri erden yüzbaşıya kadar (yüzbaşı dâhil) askerler ile diğer asker kişileri,

Tümen ve eşidi komutanlıkları veya askerî kurum âmirlikleri nezdindeki disiplin mahkemeleri erden yarabaya kadar (yarbay dâhil) askerler ile diğer asker kişileri,

Kolordu ve eşidi komutanlıkları veya askerî kurum âmirlikleri ile Ordu Komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı ve Kuvvet Komutanlıkları, Millî Savunma Bakanlığı Müsteşarlığı nezdindeki disiplin mahkemeleri erden albaya kadar (albay dâhil) askerler ile diğer asker kişileri,

Genelkurmay Başkanlığı nezdindeki disiplin mahkemesi erden general ve âmirale kadar (general ve amiraller dâhil) askerler ile diğer asker kişileri yargılamaya yetkilidir.

Nezdinde disiplin mahkemesi kurulan komutan veya askerî kurum âmirinin rütbe bakımından aynı mahkemenin yetkisine dâhil bulunması halinde bu komutan veya askerî kurum âmiri bir üst komutanlık veya askerî kurum âmiri nezdinde kurulan disiplin mahkemesinde yargılanır.

Ayrı disiplin mahkemelerine tabi kişilerin birlikte işledikleri suçlarda yetki

MADDE 10 — Bir disiplin suçu başka başka disiplin mahkemelerine tabi asker kişiler tarafından birlikte işlenirse en yüksek rütbelisinin tabi olduğu disiplin mahkemesi hepsi hakkında dâvaya bakmaya yetkilidir.

Bir disiplin suçu başka başka disiplin mahkemesine tabi eşit rütbeli asker kişiler veya rütbesiz asker kişiler tarafından birlikte işlenmiş olursa garnizon komutanı hepsi hakkında soruşturma yapacak nezdinde disiplin mahkemesi bulunan kıta komutanı veya askerî kurum âmirini tâyin eder. Birlikte suç işleyen asker kişiler ayrı ayrı garnizonlardaki kıta komutanlığına veya askerî kurum âmirliğine tabi iseler bu halde yetkili merci, adlî yönden bağlı oldukları müşterek üst komutan veya askerî kurum âmiri tarafından tâyin edilir.

Bu konulardaki yetki uyuşmazlıkları Genelkurmay Başkanlığı tarafından kesin olarak çözümlenir.

Yargılamayı gerektiren ilginin kesilmesi ve rütbe yükselmesi halinde yetki

MADDE 11. — Disiplin mahkemelerinin görev ve yetkileri bu mahkemelerde yargılanmayı gerektiren ilginin kesilmesi ile kalkmaz. Ancak sa'uk rütbe yükselmesi dolayısıyla tabi bulunduğu disiplin mahkemesinin yetkisi dışına çıkmış olursa yargılama yetkisi adlî yönden üst komutan veya askerî kurum âmiri nezdindeki disiplin mahkemesine geçer.

Hüküm veya yetki uyuşmazlıkları

MADDE 12. — Disiplin mahkemeleri arasında çıkacak hüküm veya yetki uyuşmazlıklarını adlî yönden müşterek üst komutanlık veya askerî kurum âmirliği nezdindeki disiplin mahkemesi çözümler.

Müşterek üst komutanlık veya askerî kurum âmirliği bulunmadığı takdirde bu konulardaki uyuşmazlıklar Genelkurmay Başkanlığı nezdindeki disiplin mahkemesi tarafından çözümlenir.

İstirdat ve tazminata hüküm yetkisi

MADDE 13. — Bu kanunun 52 nci maddesinde yazılı disiplin suçlarından doğan ve ilkiyüz elli lirayı geçmiyen istirdat ve maddi tazminat dâvalarına da disiplin mahkemelerinde bakılır.

Nezdinde disiplin mahkemesi kurulan komutan veya askerî kurum âmirleri Hazineye ait zararları tesbit ve iddianameye yazarak kovuşturmakla görevlidirler.

Disiplin mahkemelerinde dâvanın görülmesine imkân kalmıyan hallerde kamu alacakları özel kanununa göre kovuşturulur.

Soruşturma*Disiplin suçlarının ihbar ve soruşturması*

MADDE 14. — Maiyetinden birinin bir disiplin suçu işlediğini öğrenen her âmir yetkisi dâhilindeki oda veya göz hapsi cezalarıyla cezalandırılmasını uygun görmediği takdirde suçluluk sebeplerini ve suç delillerini kapsıyan bir vaka raporu düzenleyip bunu silsile yolu ile nezdinde disiplin mahkemesi kurulan komutan veya askerî kurum âmirine en geç üç gün içinde gönderir.

Nezdinde disiplin mahkemesi kurulan komutan veya askerî kurum âmiri her hangi bir suretle bir disiplin suçunun işlendiğini öğrendiğinde doğrudan doğruya disiplin cezası vermeye yetkili olur ve buna dayanarak oda veya göz hapsi cezasıyla cezalandırılmasını uygun görmez ise dâva açılmasının gerekip gerekmediğine karar vermek üzere derhal disiplin hazırlık soruşturması yapılmasını emreder.

Aksi halde birinci fıkraya göre işlem yapılmak üzere keyfiyeti disiplin cezası vermeye yetkili en yakın disiplin âmirine bildirir ve varsa evrakı gönderir.

Disiplin hazırlık soruşturması disiplin subayı tarafından en kısa zamanda yapılır. İhbarı yapan âmir tarafından yapılan soruşturma yeter görülürse bu, disiplin hazırlık soruşturması yerine geçer.

Disiplin soruşturması sonunda yapılacak işlem

MADDE 15. — Disiplin hazırlık soruşturması sonunda nezdinde disiplin mahkemesi kurulan komutan veya askerî kurum âmiri tarafından aşağıdaki işlem yapılır:

A) Eylem adliye mahkemelerinin veya askerî mahkemelerin görevine giren bir suç ise, evrak görevli mercie gönderilir.

B) Eylem bu kanunda yazılı bir disiplin suçu olmayıp, disiplin tecavüzü ise özel kanun hükümleri uygulanır.

C) Dâva açılmasını gerektirir yeter sebepler bulunmazsa kovuşturmayla yer olmadığına karar verilir. Bu karar evvelce sorguya çekilmiş sanığa da tebliğ edilir.

D) Dâva açılmasını gerektirir yeter sebepler varsa bir iddianame ile disiplin mahkemesinde dâva açılır.

İddianameye nelerin yazılacağı

MADDE 16. — İddianameye sanığın kimliği, disiplin suçu teşkil eden eylemin neden ibaret bulunduğu ve delilleri, uygulanması istenilen kanun maddesi, varsa Hazine zararı ve duruşmanın yer ve zamanı yazılır.

İddianame asker kişi olan sanığa en yakın âmiri aracılığı ile tebliğ olunur. Bu hususta düzenlenecek belgede tebliğ ile sanığın imzaları ve tebliğ tarihi gösterilir. Diğer kişiler hakkında Tebligat Kanunu hükümleri uygulanır.

Tebliğ tarihi üzerinden iki gün geçmedikçe duruşma yapılamaz. Sanığın uygun görmesi ile bu süreden vazgeçilebilir.

Disiplin mahkemesinin toplanması

MADDE 17. — Disiplin mahkemesi, iddianamenin sanığa tebliğinden sonra, nezdinde kurulduğu komutanın veya askerî kurum âmirinin emriyle toplanır.

Sanık ve tanıkların çağırılması

MADDE 18. — Asker kişi olan sanık ve tanıklar emirle, diğerleri davetiye ile çağrılır. Bu davetiyeye gelmezlerse zorla getirilecekleri de yazılır.

Duruşma

Duruşma usulü

MADDE 19. — Duruşma hükme katılacakların huzuru ile ara vermeksizin yapılır. Disiplin subayı ile tutanak kâtibinin bulunmaları şarttır. Zorunlu sebeplerle duruşma tehir ve talik edilebilir.

Sanık duruşmanın devamı süresince hazır bulundurulur. Duruşmaya özürsüz gelmeyen veya gelip de savuşan veya duruşmada bulunmak istemiyen sanığın yokluğunda duruşmaya devam edilip hüküm verilebilir.

Duruşmanın yönetimi

MADDE 20. — Duruşmanın yönetim ve disiplini başkana aittir. Duruşmanın disiplinini bozan her kişiyi başkan mahkeme salonundan çıkartır.

Duruşmanın açıklığı

MADDE 21. — Disiplin mahkemelerinde duruşma açık olur. Genel ahlâkın veya kamu güvenliğinin korunması amacıyla duruşmanın tamamının veya bir kısmının kapalı yapılmasına mahkemece karar verilebilir. Kapalı yapılan yargılamanın yayımlanması yasaktır. Buna uymıyanlar hakkında Basın Kanunu hükümleri uygulanır.

Sanığın astı olanlar duruşmada bulunamazlar.

Duruşmaya nasıl başlanacağı

MADDE 22. — Duruşmaya sanık, tanık ve bilirkişilerin yoklaması ile başlanır. Daha sonra sanığa başkan ve üyelerin dâvaya bakmalarına engel halleri hakkında bir istemi bulunup bulunmadığı sorulur. Başkan tanıkları duruşma salonundan dışarıya çıkarır. Sanığın kimliği tesbit edildikten sonra iddianame disiplin subayı tarafından okunur.

Başkan ve üyelerin dâvaya bakamaması ve reddi

MADDE 23. — I - Disiplin mahkemelerinin başkan ve üyeleri aşağıdaki hallerde bu görevi yapamazlar veya aynı sebeplerle reddedilebilirler :

A) Suçtan kendisi zarar görmüş ise,

B) Sanık ve mağdur ile aralarında evlilik veya veraset ilişkisi bulunmuş veya bulunuyorsa,

C) Sanık veya suçtan zarar görenle aralarında kan veya sıhrî usul ve fûru hısımlığı yahut evlât edinme ilişkisi veya üçüncü dereceye kadar (bu derece dâhil) kan veya evlilik kalmasa bile ikinci dereceye kadar (bu derece dâhil) sıhrî civar hısımlığı varsa,

D) Aynı dâvada nezdinde disiplin mahkemesi kurulan komutan veya askerî kurum âmiri sıfatıyla işlem veya disiplin subaylığı yahut sanık müdafiliği görevlerini yapmış ise,

E) Aynı dâvada tanık veya bilirkişi olarak dinlenmiş ise,

F) Tarafsızlığını şüpheye düşürecek haller mevcutsa,

II - Aleyhine kanun yoluna gidilen disiplin mahkemesi hükmünün, üst disiplin mahkemesinde incelenmesinde, hükme katılan disiplin mahkemesi başkan ve üyesi üst disiplin mahkemesinde bu hükmün incelenmesine katılamaz.

Sanığın sorgusu ve delillerin toplanması

MADDE 24. — İddianamenin okunmasından sonra sanık olay hakkında sorguya çekilir, varsa tanıklar dinlenir ve diğer deliller toplanır.

Disiplin mahkemesi istem üzerine veya kendiliğinden tanık dinlenmesine veya başka delillerin toplanmasına karar verebilir.

Delillerin toplanmasından sonra disiplin subayından esas hakkındaki istemi sorulur. Sanık savunmasını yapar. Son söz sanığındır.

Müdafî tutulması

MADDE 25. — Sanık soruşturmanın her safhasında bir müdafî tutabileceği gibi, müdafî yoksa disiplin mahkemesince de müdafî tutulabilir.

Sanık kendisine bir müdafî tutacağını beyan ve bundan dolayı mehil verilmesini talep ettiği takdirde mahkemece munasip bir mehil verilir.

Delillerin değerlendirilmesi

MADDE 26. — Disiplin mahkemesi toplanan delilleri duruşmada edineceği kanaate göre değerlendirir.

Duruşmanın bitmesi ve hüküm

MADDE 27. — Duruşma hükmün tefhimi ile biter.

Hüküm, sanığın beraatine veya hükümlülüğüne veya dâvanın düşmesine yahut disiplin mahkemesinin görevsizliğine veya yetkisizliğine dair olur.

Hükümlülük halinde, disiplin mahkemesince cezanın derhal yerine getirilmesine karar verilebilir.

Oyların toplanması

MADDE 28. — Disiplin mahkemelerinde hüküm ve kararlar oy birliği veya oy çokluğu ile verilir. Oylar dağılırsa sanığın en çok aleyhinde olan oy, çokluk elde edilinceye kadar kendisine daha yakın olan oya tabi olur.

Oy, küçük rütbeden başlayıp rütbe ve kıdem sırası ile verilir.

Hükmün gerekçesi

MADDE 29. — I - Sanık mahkûm olursa hükmün gerekçesinde :

- A) Mahkemece disiplin suçunun kanuni unsurları olarak sabit ve muhakkak sayılan vâkıalar,
  - B) Duruşma sırasında kanunda yazılı olup cezanın kaldırılmasını veya azaltılmasını yahut çoğaltılmasını gerektiren hallerin varlığı ileri sürülmüş ise bunların sabit sayılıp sayılmadığı,
  - C) Uygulanan ceza maddesi ve ceza miktarının tâyinine mahkemeyi sevk eden haller,
- Gösterilir.

II - Sanık beraet ederse hükmün gerekçesinde, sanığın isnadolunan eylemi işlediğinin sabit olmamasından mı yoksa işlenen eylemin bu kanuna göre suç sayılmamasından mı beraete hükme dildiği gösterilir.

İtiraza hakkı olanlar

MADDE 30. — Nezdinde disiplin mahkemesi kurulan komutan veya askerî kurum amiri veya sanık itiraz hakkına sahiptirler.

İtiraz süresi ve inceleme mercii

MADDE 31. — Disiplin mahkemelerinden verilen hükümlere karşı tefhim veya tebliğinden itibaren üç gün içinde bir üst disiplin mahkemesinde itiraz edilebilir.

Millî Savunma Bakanlığı Müsteşarlığı ile Genelkurmay Başkanlığı nezdinde kurulan disiplin mahkemelerinin hükümlerine karşı yapılan itirazı, itiraz edilen hükme katılmıyan ve onlardan daha kıdemli olan başkan ve üyelerden kurulu yeni bir kurul inceler. Buna rağmen uygun nitelikte başkan ve üye bulunmazsa, en yüksek komuta makamından itibaren sıra ile aşağı derecelerdeki komuta mevkilerinde bulunan subaylar başkan ve üye olarak görevlendirilirler.

İtirazın nereye yapılacağı, şekli ve sebepleri

MADDE 32. — İtiraz, hükmü veren disiplin mahkemesinin nezdinde kurulduğu komutana veya askerî kurum âmirine yapılır.

İtiraz sebepleri yazılı olarak verilebileceği gibi sanığın en yakın âmirine yapılacak beyan üzerine düzenlenecek bir tutanak şeklinde de olabilir.

İtiraz, kural olarak hükmün kanuna aykırılığı sebebine dayanır.

Hukukî bir kuralın uygulanmaması yahut yanlış uygulanması kanuna aykırılıktır.

Aşağıdaki hallerde kanuna mutlak aykırılık var sayılır :

- A) Disiplin mahkemesinin kanun dairesinde kurulmamış olması,
- B) Başkan ve üyelik niteliklerini haiz olmıyan bir başkan veya üyenin hükme katılması,
- C) Makbul bir şüpheden dolayı hakkında ret istemi olup da bu istem kabul edildiği halde başkan veya üyenin hükme katılması, veyahut bu istemin kanuna aykırı olarak reddolunması suretiyle başkan ve üyenin hükme katılmış olması,
- D) Disiplin mahkemesinin kanuna aykırı olarak dâvaya bakmaya kendisini görevli veya rütbe yönünden yetkili görmesi,
- E) Disiplin subayının veya kanunen bulunması gerekli diğer bir kişinin yokluğunda duruşma yapılması,
- F) Sözlü duruşma sonucu olarak verilen hükümde duruşmanın açıklığı kuralına uyulmamış olması,
- G) Hükümün gerekçesiz bulunması,
- H) Hüküm için önemli olan noktalarda mahkeme kararı ile savunma hakkının kısıtlanmış olması.

İtiraz halinde yerine getirmenin geri bırakılması

MADDE 33. — İtiraz, aleyhine itiraz olunan hükmün yerine getirilmesini geri bırakır. Ancak disiplin mahkemesince cezanın derhal yerine getirilmesine karar verilmişse bu hüküm uygulanmaz.

İtirazın incelenmesi

MADDE 34. — İtiraz üzerine üst disiplin mahkemesi disiplin subayı en geç üç gün içinde gerekli incelemeyi yapar ve mütalâası ile birlikte dosyayı mahkemeye verir. Mahkeme en geç üç gün içinde dosyayı inceliyerek kararını verir.

Üst disiplin mahkemesi gerekli gördüğü soruşturmanın yapılmasını isteyebilir veya soruşturmayı kendisi yapabilir. Bu halde soruşturma için geçecek süre üç günlük süreye dâhil değildir.

İtirazı inceleme mercüünün kararları

MADDE 35. — Üst disiplin mahkemesi itirazı yerinde görürse dâvanın esasına hükmeder. Aksi halde itirazı reddeder. İtiraz üzerine verilen kararlar kesindir.

Gözetim ve teftiş

MADDE 36. — Disiplin mahkemeleri ile disiplin subaylıklarının ve disiplin ceza ve tutuk evlerinin idari işlerinin gözetimi, silsile yolu ile komutanlıklarca veya askerî kurum âmirliklerince teftişi, Millî Savunma Bakanlığı askerî adalet müfettişlerince genel hükümlere göre yapılır.

Bu gözetim ve teftiş görevine dayanılarak yargı işlerine karışılmaz.

Hükümlerin kesinleşmesi ve yerine getirilmesi

Hükümün kesinleşmesi

MADDE 37. — Disiplin mahkemelerince verilen hükümlerden süresi içinde itiraz olunmıyan veya itiraz olunup da üst disiplin mahkemesince hakkındaki itiraz sonuçlanan hükümler kesinleşir. Bu hükümlerin yerine getirilmesi lüzumu, nezdinde disiplin mahkemesi kurulan komutan veya askerî kurum âmiri tarafından hükümün altına yazılır ve imza edilir.

Cezaların yerine getirilmesi

MADDE 38. — Disiplin mahkemelerince verilen ve kesinleşen oda veya göz hapsi cezaları:

A) Subaylarla askerî memurlar ve astsubaylar hakkında:

1. Göz hapsi cezalarına:

a) Resmî daire, kışla, eğitim (alanları ile sair yerlerdeki) hizmetlerine devam ederler.

b) Hizmetin sona ermesinden sonra hiçbir yere gidemezler. Kışlada veya resmî odalarda kalırlar.

c) Hizmete ilişkin olanlar dışında hiçbir ziyaret kabul edemezler.

II - Oda hapsi cezalarında:

a) Mümkün olduğu takdirde cezayı tek başına belirli bir hapis odasında geçirirler,

b) Emir veremezler,

c) Genel hizmet yapamazlar.

B) Askerî öğrenciler hakkında:

a) Oda hapsi cezasını belirli hapis odalarında topluca geçirirler,

b) Hapis odalarının kapısında bir nöbetçi bulundurulur.

C) Erbaş ve erler hakkında:

a) Oda hapsi cezasını belirli hapis odalarında topluca geçirirler,

b) Hapis odalarının kapısında bir nöbetçi bulundurulur,

c) Erbaşlar genel hizmet yapamazlar. Erler ağır askerî hizmetlerde kullanılabilirler.

D) Sivil personelin öğrenim ve sosyal durumları göz önüne alınarak verilen cezalar yukarıdaki fıkralar hükümlerine göre yerine getirilir.

Mali hükümlerin yerine getirilmesi

MADDE 39. — Disiplin mahkemelerinin istirdat ve tazminata dair verdiği hükümler maliye dairelerine bildirilerek bu dairelerce özel kanununa göre yerine getirilir.

Yazılı emir

MADDE 40. — Disiplin mahkemeleri tarafından verilip kesinleşmiş bulunan hükümlerde kanuna aykırılık bulunduğunu öğrenen Genelkurmay Başkanı, Askerî Yargıtaya başvurması için Askerî Yargıtay Başsavcısına yazılı emir verilmesi hususunda Milli Savunma Bakanından istemde bulunur.

Bu istem üzerine veya ayrıca Milli Savunma Bakanı disiplin mahkemelerince verilip kesinleşmiş bulunan hükümlerde kanuna aykırılık bulunduğunu öğrenirse, Askerî Yargıtaya başvurması için Askerî Yargıtay Başsavcısına yazılı emir verir.

Bu hususta yazılı emir ile ilgili askerî mahkemeler kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanunundaki hükümler uygulanır. Şu kadar ki, Askerî Yargıtay için disiplin mahkemesinin görevini aştığı sonucuna varırsa hükmü bozarak dâva dosyasının yetkili ve görevli mercie gönderilmesine karar verir. Bu halde yeniden yapılacak inceleme ve kovuşturma sonucuna göre gereken karar verilir. Disiplin mahkemesi tarafından verilen ve yerine getirilen cezalar yeniden verilecek cezadan indirilir.

İKİNCİ KISIM

Disiplin suçları ve cezaları

Disiplin suç ve cezaları

MADDE 41. — Disiplin suçları, bu kanunun oda hapsi veya göz hapsi ile cezalandırdığı eylemlerdir. Bu kanuna göre verilecek oda veya göz hapsi cezaları üç günden iki aya kadardır. Erbaşlar hakkında asli ceza ile birlikte rütbenin geri alınması cezası da verilebilir.

Jandarma uzatmalı ve uzman çavuşları hakkında, rütbenin geri alınması hususunda, özel kanun hükümleri uygulanır.

Disiplin mahkemesi, bu kanunu uygularken, maddede yazılı cezanın aşağı ve yukarı hadleri arasında cezayı serbestçe takdir eder.

Cezaların toplanması

MADDE 42. — Cezaların toplanması halinde, aynı çeşit cezalar toplanarak, başka çeşit cezalar ayrı ayrı çektirilir.

Disiplin suçlarında zamanaşımı

MADDE 43. — Disiplin suçlarına ait dâvalarda, suç tarihinden itibaren beş ay içinde disiplin mahkemelerince hüküm verilmemiş olursa dâva zamanaşımına uğrar.

Oda ve göz hapsinde ceza zamanaşımı

MADDE 44. — Oda ve göz hapsi cezaları kesinleştikleri tarihten itibaren bir yıl içinde zamanaşımına uğrar.

Disiplin mahkemelerinden verilen cezalar ve erteleme

MADDE 45. — Bu kanunun 52, 53, 54, 55, 56, 58, 59, 60 ve 61 nci maddeleri gereğince verilenler dışında disiplin mahkemelerinden verilen cezalar ertelenemez.

Oda ve göz hapsinin kimlere verileceği

MADDE 46. — Oda hapsi bütün asker kişilere, göz hapsi ise subaylara, askerî memurlara, astsubaylara ve sivil personele verilir.

Âmir ve üste saygısızlık

MADDE 47. — Hizmette veya hizmete ilişkin hallerde âmire ve üste zorunlu olduğu saygıyı göstermeyen veya uyarmayı saygı duruşu ile kabul edip dinlemiyenler, bir aya kadar oda veya göz hapsi ile cezalandırılırlar.

İtaatsizlik edenler

MADDE 48. — Kast veya ihmal ile hizmete ait emri tam yapmamak, değiştirmek veya sınırını aşmak suretiyle itaatsizlik edenlere on günden iki aya kadar oda veya göz hapsi cezası verilir.

Bilerek doğru söylemeyenler

MADDE 49. — Hizmette ait işlerde âmirin sorusuna karşı bilerek doğru söylemeyenler bu eylemlerinden hizmet aksamamış ise bir aya kadar oda veya göz hapsi ile cezalandırılırlar.

Kısa süreli kaçma ve izin süresini geçirme

MADDE 50. — A) Kıtasından veya görev yerinden kaçanlardan altı gün içinde kendiliğinden gelenler on günden bir aya kadar oda hapsi ile cezalandırılır. Bu eylem görevli iken işlenmiş veya silâh, mühimmat, donatım veya bir askerî taşıma aracı birlikte götürülmüş ise yirmi günden iki aya kadar oda hapsi cezası verilir.

B) İzin süresini özürsüz altı güne kadar geçirenler yedi günden bir aya kadar oda veya göz hapsi ile cezalandırılırlar.

Kaçmaya kalkışanları haber vermiyenler

MADDE 51. — Bir kaçmaya kalkışmayı doğru olarak haber alıp da kaçmanın önü alınabilecek bir zamanda bunu âmirine haber vermiyenler kaçma olmuş ise yedi günden iki aya kadar oda hapsi cezası ile cezalandırılırlar.

Hizmete mahsus eşyanın harabolmasına sebebiyet verenler veya kaybedenler

MADDE 52. — Hizmete mahsus ve değeri ikiyüzelli lirayı geçmiyen eşyayı özürsüz kaybedenler veya harabolmasına sebebiyet verenler, eşyanın değeri de göz önüne alınarak iki aya kadar oda veya göz hapsi ile cezalandırılır.

Astına hizmetle ilgisi olmayan emir verenlerle hediye isteyen veya borç alanlar

MADDE 53. — Astlarına hizmetle ilgisi olmayan emir verenler, astlarından hediye isteyenler veya borç alanlar on günden iki aya kadar oda veya göz hapsi cezası ile cezalandırılırlar.

Astlarını gözetim görevinde ihmal ve kusuru olanlar

MADDE 54. — Astlarını gözetim görevinde ihmal ve kusuru olanlar veya astlarının suçlarını haber vermiyenler, onbeş güne kadar oda veya göz hapsi cezası ile cezalandırılırlar.

Astına söven, hakaret eden ve kötü davrananlar

MADDE 55. — Astına sövenler, hakaret edenler veya askerî usul ve kurallar ve nizamlar dışında kötü davrananlar iki aya kadar oda veya göz hapsi cezası ile cezalandırılırlar.

Nöbet talimatına aykırı hareket edenler

MADDE 56. — Türk Silâh Kuvvetleri İç Hizmet Kanunu ve Yönetmeliğinde belirtilen nöbet görevlerini yaparken nöbet yerini terk edenler ve başka surette nöbet talimatına aykırı hareket edenler bu eylemlerinden dolayı hizmet aksamamış veya maddi bir zarar doğmamışsa iki aya kadar oda veya göz hapsi cezası ile cezalandırılırlar.

Hoşnutsuzluk yaratanlar

MADDE 57. — Arkadaşları arasında söz veya fiilleri ile hoşnutsuzluk yaratanlar bir aya kadar oda veya göz hapsi ile cezalandırılırlar.

Sarhoşluk ve yasak edilen yerlere girmek

MADDE 58. — Resmî üniforma ile genelevlere, kumarhanelere, meyhanelere, barlara ve girilmesi garnizon komutanlıklarınca yasaklı başka yerlere girenler veya sarhoşluğu gizlenmeyecek derecede olanlar yedi günden bir aya kadar oda veya göz hapsi cezası ile cezalandırılırlar.

Sarhoşluk eylemi görev sırasında işlenmiş ise verilecek ceza onbeş günden iki aya kadar oda veya göz hapsidir.

Kumar oynayanlar

MADDE 59. — Kumar oynayanlar, bir aya kadar oda veya göz hapsi cezası ile cezalandırılırlar.

İzin verilmeyen derneklere, spor kulüplerinin faal üyeliklerine girenler

MADDE 60. — Millî Savunma Bakanlığınca yayımlanan listede adları bulunmayan derneklere veya spor kulüplerinin faal üyeliklerine girenler on günden iki aya kadar oda veya göz hapsi cezası ile cezalandırılırlar.

Yasak edilen kitap ve saireyi okuyan veya bulunduranlar

MADDE 61. — Askerî öğrenci, er ve erbaşlar tarafından okunması veya bulundurulması Genelkurmay Başkanlığınca yasak edildiği bildirilen kitapları, dergileri ve her türlü yazıları okuyan veya bulunduranlar onbeş güne kadar oda hapsi cezası ile cezalandırılırlar.

Disiplin cezalarının etkisi

MADDE 62. — Yedek subay, (uzatmalılar ve uzman çavuşlar hariç) erbaş ve erler hakkında disiplin mahkemeleri tarafından verilen ve yerine getirilen oda hapsi cezaları askerlik hizmeti sürelerinden indirilir ve bu kişiler o kadar süre geç terhis edilir.

Muvazzaf subay, askerî memur ve astsubaylar, sivil personel ile uzatmalılar ve uzman çavuşlar hakkında verilen ve yerine getirilen oda ve göz hapsi cezaları bunların yükselmelerinde nazara alınmak üzere sicillerine işlenir.

Son hükümler

Askerî ceza ve Askerî mahkemelerin kuruluşu ve Yargılama usulü kanunlarının uygulanması

MADDE 63. — Bu kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde Askerî ceza Kanunu ile Askerî mahkemelerin kuruluşu ve yargılama usulü Kanunu hükümleri disiplin mahkemelerinde de uygulanır.

Uygulanmayacak kanun hükümleri

MADDE 64. — Askerî Ceza Kanununun bu kanunun cezalandırdığı suçlara ait hükümleri ve diğer kanunların bu kanuna aykırı hükümleri disiplin mahkemelerinin kurulup fiilen göreve başladıkları tarihte yürürlükten kalkar.

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu kanuna göre kurulacak disiplin mahkemeleri, kanunun yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak en geç üç ay içinde kurulur.

Bu mahkemelerin hangi tarihte fiilen göreve başlayacakları Genelkurmay Başkanlığınca tesbit olunur.

GEÇİCİ MADDE 2. — Disiplin mahkemelerinin kurulup fiilen göreve başladıkları tarihte askerî savcılıklarla askerî mahkemelerde bulunan ve henüz neticelendirilmemiş olan soruşturma ve dâva dosyalarından disiplin mahkemelerinin görevi içine giren suçlara aidolanlar, görevsizlik kararıyla, nezdinde disiplin mahkemesi kurulan yetkili kıta komutanı veya askerî kurum âmirine gönderilir.

Duruşma safhasında olan dosyalar için yeniden iddianame düzenlemeden dâva dosyası görevli disiplin mahkemesine verilir.

Kanunun yürürlüğe girişi

MADDE 65. — Bu kanunun kuruluşu ait hükümleri yayımı tarihinde, diğer hükümleri ise disiplin mahkemelerinin kurulup fiilen göreve başladıkları tarihte yürürlüğe girer.

MADDE 66. — Bu kanunu Millî Savunma Bakanı yürütür.

22 Haziran 1964

	Millet Meclisi	Cumhuriyet Senatosu
Cumhurbaşkalığına yazılan tezkerenin tarih ve numarası : 20.6.1964	1/548	1/324
Bu kanunun yayımının Başbakanlığa bildirildiğine dair Cumhurbaşkanlığından gelen tezkerenin tarih ve numarası : 22.6.1964	4/198	

Bu kanunun görüşmelerini gösteren tutanakların Cilt, Birleşim ve Sayfa numaraları :

Millet Meclisi Tutanak Dergisi			C. Senatosu Tutanak Dergisi			Millet Meclisi Tutanak Dergisi		
Cilt	Birleşim	Sayfa	Cilt	Birleşim	Sayfa	Cilt	Birleşim	Sayfa
21	139	400,407	16	10	109,111	25	36	179
22	153	287	17	23	176	30	99	310-322
23	8	98:116		25	262-265		105	525
				27	303.333 334.345		106	586:591
				28	350.372.377,			
					381.422			
				29	430,449,450-451			

Millet Meclisi 497 ve 497 ye 1, 2 nci ek S. Sayılı basmayazılar Millet Meclisi 8, 99 ve 106 ncı Birleşim Tutanak dergilerine, Cumhuriyet Senatosu 368 S. Sayılı basmayazı Cumhuriyet Senatosu 25 ncı Birleşim Tutanak dergisine bağlıdır.

Bu kanunu görüşen komisyonlar : Millet Meclisi Millî Savunma ve Adalet komisyonlarından kurulan Geçici Komisyon ile Cumhuriyet Senatosu Millî Savunma ve Adalet komisyonlarından kurulan Geçici Komisyon.